

Maighnéid: cad a tharraingíonn siad?

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh trí mhaighnéad téagartha a choinneáil díreach os cionn fáiscín páipéir ionas go léimfidh sé — fiafraigh conas a bhog sé gan aon duine baint leis. Ainmnigh na focail maighnéad agus tarraing, léirigh timthriall amháin (n'fheadar – ceapaim – triailim – tugaim faoi deara), ansin díríonn na páistí méar chun buille faoi thuairim a thabhairt faoi dhá nó trí réad ón trae. I mbabhtaí gearra ag na stáisiúin, coinníonn na beirteanna an maighnéad os cionn gach réada agus mothaíonn siad cé acu a léimeann. Déanann gach páiste líníocht de réad amháin a tharraing an maighnéad ar an leathanach líníochta sa Dialann Imscrúdaithe, ansin, i gcomhrá ar an gcairpéad, bailítear an patrún: tharraing an maighnéad a lán rudaí miotail, ach níor tharraing sé na pionnaí éadaigh ná na maidí líreacáin.

Cuspóirí foghlama

- Buille faoi thuairim a thabhairt faoi na rudaí laethúla a tharraingeoidh maighnéad téagartha, agus é sin a thriail ansin
- Líníocht a dhéanamh de rud amháin a tharraing an maighnéad

Roimh an gcloigín – ullmhúchán

An lá roimhe: tástáil gach réad ar na traenna roimh ré leis na maighnéid a úsáidfear sa cheacht. Ullmhaigh maighnéad téagartha amháin agus trae measctha do gach beirt (fáiscín páipéir, claibín/leicneán/scriú cruach, pionna éadaigh adhmaid, maide líreacáin; spúnóg nó eochair chruach ach amháin má tharraingíonn an maighnéad í). Déan iarracht go mbeidh dhá réad ann a tharraingeoidh an maighnéad go soiléir agus dhá réad nach dtarraingeoidh sé ar chor ar bith. Coinnigh na traenna clúdaithe go dtí an chuid Féach agus déan iontas. Coinnigh na maighnéid i bhfad ó na táibléid.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
maighnéid láidre théagartha	1	grúpa	trealamh na scoile	maighnéid mhóra ón gcuisneoir, ach amháin má tá siad láidir go leor chun fáiscín páipéir a ardú ó thuairim is 1 cm os cionn an bhoird; mura léimeann an fáiscín, úsáid an maighnéad atá i bhfearas eolaíochta na scoile
trae réad measctha (fáiscín páipéir; claibín buidéal, leicneán nó scriú cruach; pionna éadaigh adhmaid; maide líreacáin; spúnóg nó eochair chruach ach amháin má tástáladh roimh ré í)	1	grúpa	seomra ranga	meascán ar bith de réada sábháilte ón seomra ranga, cuid acu déanta as cruach agus cuid nach miotal iad (mar shampla, fanann an siosúr ag an múinteoir; úsáid claibín buidéal cruach in ionad eochrach)
trae éadomhain le haghaidh sórtála nó roinnte	1	grúpa	seomra ranga	clár bosca lóin nó clár bosca cairtchláir éadomhain
Leathanach sa Dialann Imscrúdaithe	1	dalta	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	leathanach bán A4 le haghaidh líníochta

Pointe sábháilteachta

Ná húsáid ach maighnéid théagartha; coinneigh na maighnéid i bhfad ó bhéil, ó aghaidheanna, ó tháibléid agus ó ghléasanna. Níl cead réad ar bith a chur sa bhéal. Comhair na maighnéid ar ais isteach sa bhosca ag am slachtaithe.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Bíodh maighnéad téagartha amháin agus fáiscín páipéir amháin réidh i do lámh agat; coinnigh na traenna iomlána clúdaithe. Coinnigh an maighnéad díreach os cionn an fháiscín páipéir ionas go léimfidh sé. Fiafraigh aon uair amháin: Conas a bhog sé agus gan mé ag baint leis? Glac le dhá nó trí smaoineamh amháin — ná luaigh na focail maighnéad ná miotal fós.
- **Féach agus déan iontas:** Bain an clúdach de thrae amháin. Abair na focail maighnéad agus tarraing ón mbosca eolais, ansin léirigh timthriall iomlán amháin os ard leis an bhfáiscín páipéir: N'fheadar..., Ceapaim go dtarraingeoidh, Triailim é, Thug mé faoi deara an léim agus an tarraingt. Díríonn na páistí méar chun buille faoi thuairim a thabhairt — tarraingeoidh nó ní tharraingeoidh — faoi dhá nó trí réad amháin. Ní bhíonn buille faoi thuairim riamh mícheart.
- **Súgradh ag stáisiún na maighnéad:** Bíodh 2–3 bhabhta ghearra de thuairim is ceithre nóiméad ann, le bualadh bos nó cling mar chomhartha stoptha ionas go gcuirfear na maighnéid síos le chéile. Idir na babhtaí, nóiméad amháin ar an gcairpéad: Cé a chonaic léim? Cé acu a d'fhan socair? Siúil timpeall agus fiafraigh: Ar léim sé? An mothaíonn sibh tarraingt? Malartaíonn na comhpháirtithe ról: an té a choinníonn an maighnéad agus an té a fhéachann.
- **Taispeáin agus déan líníocht:** Ardaigh an leathanach ón Dialann Imscrúdaithe agus tabhair an leathanach líníochta air. Déanann na páistí líníocht de rud amháin a tharraing a maighnéad; is féidir leo méar a dhíriú ar an réad féin agus iad ag líníocht. Ná scríobh focal amháin dóibh ach amháin má iarrann siad é. Fiafraigh de na beirteanna: Taispeánaigí dom an ceann a ndéanfaidh sibh líníocht de. Ar mhothaigh sibh tarraingt?
- **Comhrá chun ciall a bhaint as:** Ciorcal ar an gcairpéad. Iarr ar thriúr nó ar cheathrar páistí a líníocht a ardú nó méar a dhíriú ar an réad. Athluaigh a gcuid focal: Mar sin, tharraing an maighnéad an fáiscín páipéir... an claibín... Cabhraigh leo go réidh a fheiceáil go raibh a lán de na rudaí a léim déanta as miotal (cruach); níor léim na pionnaí éadaigh ná na maidí. Déan nasc le maighnéad cuisneora sa bhaile má tá ceann agat le taispeáint. Ó bhéal amháin — gan aon scríbhneoireacht.

Cad ba cheart a fheiceáil

Léimeann fáiscíní páipéir go láidir beagnach i gcónaí; de ghnáth tarraingítear claibíní buidéal, leicneáin agus scríonna cruach; fanann pionnaí éadaigh adhmaid agus maidí líreacáin socair. Ní tharraingítear eochracha ná spúnóga ach amháin más cruach iad — ní tharraingeofar a lán díobh siúd atá sa seomra ranga. Seans go dtarraingeofar bonn euro nua-aimseartha go lag nó nach dtarraingeofar ar chor ar bith é; caith leis sin mar fhionnachtain. Tabhair aitheantas d'aon iarracht shoiléir ar réad amháin a tarraingíodh a léiriú ar an leathanach líníochta.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Deir na páistí go súnn an maighnéad nó gur draíocht é.** — Glac leis an iontas, ansin athluaigh an smaoineamh leis an bhfocal tarraing: Mothaígí an tarraingt nuair a léimeann sé agus nuair a ghreamaíonn sé. Lean ort ag úsáid an fhocail tarraing le linn na mbabhtaí ag na stáisiúin.
- **Ceapann na páistí go dtarraingeofar gach rud miotail, nó gach rud lonrach.** — Déan iontas os ard le chéile nuair a fhanann eochair nó spúnóg a bhfuil cuma cruach uirthi socair: Ní mar a chéile a tharraingítear gach miotal. Taispeáin arís na rudaí ar an trae a tarraingíodh go soiléir.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Ná tabhair don bheirt ach trí réad a roghnaíodh roimh ré (ceann amháin a tharraingítear go láidir, ceann amháin nach dtarraingítear, agus ceann amháin nach bhfuil an toradh cinnte ina chás) agus fan in aice leo don chéad bhabhta. • Glac le méar a dhíriú ar an réad a tarraingíodh, mar aon le marc simplí ar an leathanach líníochta.	• Tar éis gach iarrachta, abair i gcogar: Ar léim sé? An mothaíonn tú tarraingt? sula mbogann tú ar aghaidh. • Déanann na páistí a chríochnaíonn go luath líníocht den dara réad a tarraingíodh ar chúl an leathanaigh, nó díríonn siad méar ar cheann nár tarraingíodh agus insíonn siad dá gcomhpháirtí faoi.	• Iarr buille faoi thuairim nua roimh gach réad eile atá fágtha. • Ó thrae breise atá ceadaithe agat féin amháin, lig dóibh réad sábháilte amháin eile a thriail agus a rá an dtarraingítear é nó nach dtarraingítear.

Nasc traschuraclaim

Naisc le súgradh Aistear agus le teanga ó bhéal: ainmníonn na páistí na rudaí a léim, díríonn siad méar orthu agus insíonn siad arís fúthu, ag úsáid an fhocail tarraing.